

ВУГЛЕВИЙ КОНТРАКТ ПІДПИСАНО

МИЛФОРД, Па, 19 вересня. — Нині підписано тут в приватній домі пенсильванського губернатора Піццо контракт робітничий про умови праці в копальнях твердого вугля, що має об'ємувати на сімнадцять років.

Контракт підписали крім Джона Луїса, голови майнерської юнії, ще Річард Капеллі, Томас Кенеді та С. Дж. Голден, представлених першого, сьомого та дев'ятого округу юнії. Іменем властителей копалень підписали президенти вуглевих компаній: Філадельфії ед Редінг Ко, ед Алері; Глен Оуден Ко; Джемд-Тайлленд Ко; та Ліга Ко ед Найтвіллі.

Перед підписанням контракту губернатор стейту прийняв обидві сторони обидом.

МАЙНЕРИ ВЕРТАЮТЬ ПОВОДИ

ВИЛКС-БАРЕ, Па, 19 вересня. — Насалком недовостачі рук більшість копалень працювала нині лишень кілька годин, а потім замикала роботу.

Одні копальні мали всього 20 процент робітників, а другі не мали а того, Копальні Лайт Беа Ко, мусили закрити роботу по кількох годинах праці. Те саме мусило зробити Саскегана Коаліс Ко.

Заряди сподіються, що число робітників, вертаючих до роботи по страйку, буде збільшатися кожного дня.

3 ТРАМВАЄВОГО СТРАЙКУ В НЮ ДЖЕРЗІ

ТРЕНТОН, Нью Джерзі, 19 вересня. — Дирекція Паблік Сервіс Корпорейшн, що має всі трамваєві лінії в стейті Нью Джерзі, повідомляє публіку, що в понеділок починає наново привертати рух на своїх трамваєвих лініях, але буде рахувати подорожжям за їзду 10 центів.

СТРАЙК НЮЙОРСЬКИХ ДРУКАРІВ

НЮ ЙОРК, 20 вересня. — Страйк ньюйорських друкарів триває далі. Нюйорські газети не виходять, місто ніх всіх повільно збирає збірне видання, зложене скобками.

Директори всіх часописних підприємств відбули вчора збори, на котрих ухвалили заяву до публіки, в котрій називають страйк друкарів беззаставним, бо неперетверджені начальники зарплатю юнії. Вони кажуть, що не знають, чия причина страйку, і тому вони не можуть зробити ніякого кроку в шлях до примирення.

Позамісцеві газети, як газети з Ньюарку, Джерз Ситі, Філадельфії і других міст, користуючись зі страйку, почали видавати спеціальні ньюйорські видання.

ЗЕМЕТРУС КОЛО АМЕРИКАНСЬКОЇ СУШІ

ГЕМІЛТОН, Вермонта, 19 вересня. — Нині коло 6 годин ввечерю дався тут влітку досить сильний земетрус.

Всі будинки стрясалися, але шкоди ніякої не було.

НА ДОПОМОГУ ЯПАНЦІВ

ВАШІНГТОН, 19 вересня. — Американський Червоний Хрест обчислює, що число жертв на допомогу жертвам земетрусу в Японії вносить вже 8 мільйонів 988,200 доларів.

ЩЕ ОДНА МОРСЬКА КАТАСТРОФА ЗА АМЕРИКАНСЬКИМИ ВОСНИМНИ КОРАБЛЯМИ

БОСТОН, Массачусеттс, 19 вересня. — Американські воєнні кораблі Арженю нахвали підчас маневрів коло Кей Ко на контрторгівельній Мекарфее.

Підчас катастрофи погіб один моряк, а кількох других внаслідок тяжкої тілесної ушкодження.

Після зударення Мекарфее відійшла до воєнних доків в Чарлстоні в товаристві контрторгівельної Стертевені.

СЛІДСТВО В СПРАВІ КАТАСТРОФИ НА ТИХОМУ ОКЕАНІ

ВАШІНГТОН, 19 вересня. — Далній знаменитий офіційний перед судом, розслідування розвитку сінх воєнних кораблів на схилах острова Аргуеа на Тихому Океані, викликають, що справді головною причиною катастрофи (нещастя) було те, що офіційні кораблі не вірили в радові дорожовиків, переслані їм зі звіст.

Не віруючи в ці депеші, вони обиралися самі, куди плисти, та звернули свої кораблі протіссько на скли, де кораблі розбилися з утратою 23 моряків.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДХОДИТЬ ДО БОРУ

ВАШІНГТОН, 19 вересня. — Президент Кулідж запросив на обід сенатора Бору. Сей поступок пояснюють загальною як лоза, що президент хоче вивести від сенатора, яку політику думає він вести на найближчій своїй конгресу.

ДЕПОРТУЮТЬ ПІД ЗАКИДОМ КОМУНІЗМУ

НЮ ЙОРК, 20 вересня. — На примус федеральної імміграційного уряду вважало вчора на корабель Патрік 72 імігрантів та відослав їх до Марсільї та других середземноморських портів. Імігрантів депортують під закидом комунізму. Більшість з них Італійці.

БАЛЬОН ЗАПРАЄТЬСЯ ЛЕПТИТИ З НІМЕЧЧИНИ ДО АМЕРИКИ

ВАШІНГТОН, 19 вересня. — Десь в половині місяця ладосла вийде з Німеччини воздушний корабель ЗР-3 та поїде до міста Лейпсгів, в стейті Нью Джерзі, в Злучених Державах.

Шля до порад буде вивести коло п'ятнадцять тисяч миль. Летін буде понад Англією, Атлантичним Океаном, Новою Фундлією та Новою Шотлією. Корабель остане офіційно в Злучених Державах. Було його на вірш відомого американського воєнного корабля ЗР-1, котрий побувало в Америкі, а котрий нещодавно вступив до війни у війні.

КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ ПОЖАР

БЕРКЛІ, Каліфорнія, 18 вересня. — Пожар двопокої Сан Франциско ще не погасив, і шкода в майтку росе з кожного хвилино. Рахують її тепер вже на 8 мільйонів доларів.

Зате чутки про втрати в людях показуються неправдивими. Є, правда, багато ранених та попарених, головню серед дітми, але погнобиш нема наїдено.

Позіячі мусили зарядити спеціальні средства осторожности: перед людьми, що рабують навіжені пожегом простори.

СЛІДСТВО В СПРАВІ РОЗБИТТЯ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

ВАШІНГТОН, 18 вересня. З перших переслуханий офіційних воєнних кораблів, розбитих на Тихому Океані кілька днів тому назад, виходить, що причиною катастрофи була похибка в зарядженнях команданта ескадрони, пересланих бездротинним телефоном.

ПОВОРОТ ШЛЯХТИ У СЛОВ'ЯЧИНІ

Б. князь Сильвіо Одескельський — як з відомості чеська газета „Бенков“ — розіслав до всіх малярських шляхтичів, (принципальних до Словаччині) запрошення на конференцію до Ступиц-Теплиці. В запрошенню сказано, що словачська шляхта ніколи не була малярською, бо можна доказати історичними жерелами. Шляхта була лише підпінена малярською королевою Вім сам. Одескельський хоче бути тим мостом, яким шляхта моттине вернеться на домо свого, словачького народу. — А у нас Українців?

ЗАБОРОНА АЛЬКОГОЛЮ І ПІЯНИСТВА

В першому вчотирьці цього року в Швеції покарано 6344 людей за публічне пиянство, в Норвегії 12,444, а в Фінляндії 11,630 осіб. За цілий 1922 рік ці числа вносилися в Стокгольмі 7387, в Христіїні 18,195 а в Гельсінгфорсі 10,925. Ці числа значні тому, що в Швеції є закони для обмеження алкоголізму, а в Норвегії і Фінляндії взагалі заборонена всяка продажка алкогольних напівків.

ЦІНИ ЗРОСЛИ В БОЛГАРІЇ

Середня ціна пшениці в Болгарії є 400 лева за 100 кг., за чимні 310 лева за 100 кг. Ціни збільжили постановили міністерство фінансів ще два місяці.

ДОЧКИ ІТАЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ ОСТУПИЛИСЬ

ПАРИЖ, 19 вересня. — Тутешні газети пишуть, що дочка італійського короля, Марія-Людвіка, і Джованні занедакали наслідком отроєння.

Вони обидва поновили не віддаватися, а що батьки їх планували їх внічати по своєму у подободині, вони хотіли відібрати собі життя через отроєння.

Є надія, що лікарі вратують їх життя.

ВПАДІ З ДРУГОГО ПОВЕРХА

В місті Нансі (Франція) двадцятилітній Євгеній Жіар занедака небезпечно на тиф. Лікарі тривали вже надію, бо хоч організм недужого був сильний, винищили її пінерта горячка, що тривала вже цілий тиждень. Болішали, що недужа не переживе кризи. Дня 4 септія поспішувала нараз поліпшення, серед дивних обставин. Коли доглядачка приготувала їжу, карсто, пани Жіар, що була в малій, висконала з постелі, і кинулася з виски 2-го поверху. На шість впаде на підотинний дах веранди, що йшла кругом будинку. Підотинний дах розсід і пани Жіар упала на бетон. Удар був уже самособою, ослаблений, отже п. Жіар вийшла ціло. Веранда належить до кавари; під цю пору було тут повно гостей. Легко уявити собі переякі і чудовіня гостей, коли б заставили столони впаде молода жінка в ротишню одязі. Та що найцікавіше, горячку п. Жіар на червоку відняло. Внесена на гору, п. Жіар відізналася притомності і мається ліпше. Її здоров'є про запевнення французьких часописів — до кількох днів.

УДІПШЕННЯ ОВЕЧОГО ВОНИ

Знаний російський лікар д-р Воронов займається тепер питанням, як поліпшити біт расу французьких овець, щоби одержати багату, тарну, повну вовну. Д-р Воронов є думки, що це дається би легко освітлени окремимши племенами. Він почав уже переговори з французьким міністерством хліборобства, і вони згодилися дати Воронову до розпорядження одну фарму у північній Африці. Промислові і хліборобські французькі кола з великим зацікавленням слідуєть експерименту д-ра Воронова, бо його успіхи у цій ділячці означав би велику користь для французького промислу.

СТАРИННІ ЗАБАВКИ

В британському музею в Лондоні є відділ старинних забавок. Передісміс богати є збірні старинної Греції, головно з льяльк. Є тут також доми льяльок, де дотрі з пристрій часті. Меблі і різні предмети для домі льяльок, доказують нам, що у старину цей приміс стояв високо. Є глинні і бронзові предмети, дуже гарно виконані. Передісміс же з словенської кисти. Греки в Римляне знали також дітоті таравки. Діти грали й у кисти. Є також забавки, що забражють різні звірота.

В ПІНСЬКИХ БОЛОТАХ НАРОДИВСЯ „ЧОРТ“

В Поріччю (в б. Пінській губернії) розпалася вистка, що народився чорт. Та в дієності не був то чорт, а лаша, але незвичайного вигляду. Задна части тіла зівсім як у коня, далше кадові із шнею без передніх ніг. Закінчений надов чимсь що подобало трох на голову: довшіша шокі сіяно розвинена й висунена наперед, а горішня зівсім, нерозвинена, задерта до горі. На місці чола було одне величезне око. Потвору прийшла на світ живого, але люде — в переконання, що то народився хиб бажий чорт — вразили бити її. Її били п'ятьма революверними вистрілами. Коли б не було повтору цієї зоологічї малпо цікавий окая для научних дослідів. „Слово“ Поріччя так зацікавилася цією подією, що люде йшли подивитися на потвору, як на відлуст. Поліції слухачони оповідань наочних свідків, що вбито потвору, подібну до чоловіка — списала протокол.

АЗБУКА СМІХУ

Питанням, чому сміється чоловік, цікавилися вже й в старину і старалися зйти відно. Старо-римський поет Адеріус каже про сміх так: „Хто є четвертий і довірливий сміється „а“, скучний чоловік сміється „а“, або коротке „і“, то лунить „а“ з „о“ той смілий як до безсмертності. Хто сміється асим „о“, той шедрий; „у“ адрядже скупаря й облудника. Сміпатія існує між людьми, з котрих оден сміється „а“, инший „о“, знову жінка і „і“. Коли то мужнина й жінка, то з них вярніще“ подружжя. Сильної будови, товсті люде, сміються голосніше як худі; Невеселі і небезпечні є ці, що не сміються ніколи. Зобу й скритість доказує здавляний сміх, що, здається, не вийде з середини, а згяряє там наже підземний огонь.

В МОСКВІ ВИКРИТО НОВИЙ ЗАГОВІР ПРОТИ БОЛЬШЕВИДСЬКОЇ ВЛАДИ

РИГА, столиця Латвії, 19 вересня. — Приїзні з Москви по тверджують, висті про масові арештованія в Москві.

Серед узаєжених багато осіб, що працювали в Американській Ратункової Адміністрації (АРА).

Арештовано навіть військово-червону гвардію, що стояла в Кремлі для охорони більшовицького уряду.

В Москві урядово оголошено, що Чека викрила новий проти-більшовицький заговор, який там зорганізували чужинці.

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ХОТЯТЬ МІШАТИСЬ ДО СПРАВ НІМЕЧЧИНИ

МОСКВА, 19 вересня. — Більшовицькі комісари заявили, що не будуть мішатися до справи французько-німецького, споряду, але доповіді в Німеччині. Вони кажуть, що внутрішня відбудова Росії для них важливіша як німецькі справи.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕМІЄРІВ БОЛДВИНА І ПУАНКАРЕ В ПАРИЖІ

ПАРИЖ, 19 вересня. — Нині відбув британський премієр Стенлі Болдвин конференцію з французьким премієром Пуанкаре в тутешній британській амбасаді.

В урядовому зведенню, яке видано по сій нараді, сказано, що хотів оба премієри не розв'язати на нараді жадного питання, так бодай прийшли до переконання, що у них нема протинних ший ані суперечних засад по найважливішій між-державній питаннях.

ОТВОРЕННЯ ІРЛАНДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ДАБЛІН, столиця Ірландії, 19 вересня. — По отворенню ірландського парламенту (двор едіт) вибрано через обсягами що Вільяма Т. Кострейва президентом Езекутивної Ради Ірландської Вільної Держави, а Майкеа Гееса головою (спікером) парламенту.

Фармерські послы, які творять в парламенті головну опозицію, домагалися, щоби випустили на волю републиканських послы, котрі досі сидять в тюрмі.

На се відповів міністри, що тепер не пора випускати сих, яких арештовано коштувало \$15,000,000 і життя многих людей, між ними Майкеа Колліна.

ПЛАНУЮТЬ НОВІ НІМЕЦЬКІ ГРОШІ

БЕРЛІН, 19 вересня. — Німецький міністер фінансів Пляфердінг виготовив новий план, по якому Німеччина мала баж потрібні гроші: 1) тепершні паперові марки, 2) маркові золоті ноти, 3) ноти дієвої вартости.

МІСТО ХОЧЕ СПЛАТИТИ ВСІ ДОВГІ ЗАПИСКИ В СУМІ \$10,000

АЛЬТЕНБУРГ, Німеччина, 19 вересня. — Місто Альтенбург, яке має населення 45,000, дістало в записі від примохри в Америці Емілі Маркс \$10,000.

Сими грішми хоче місто сплатити всі свої доовги.

ГРЕЦІЇ ДАЄ САТИСФАКЦІЮ ІТАЛІЇ

АТЕНІ, столиця Греції, 18 вересня. — Нині о 10-18 годинах рані прийняли до пристані Фалерон шакарони Італійських, британських і французьких воєнних кораблів під проводом італійського воєнного корабля Конте ді Каувер. Грецькі кораблі в притані зали 21 гарматних вистрілів на почесті кождому з трох альянських прапорів.

Рівночасно відбулось поминальне богослуження в тутешній католицькій церкві по убитих членах альянської місії в Яніні. На богослуженню були грецькі міністри і альянські амбасадори.

Се має покінчити спір між Італією і Грецією.

ПРИГОТОВЛЕННЯ НОВИХ ПОЛІТИЧНИХ ПЕРЕВОРІВ В БОЛГАРІЇ

БІЛГОРІД, столиця Юго-Славії, 19 вересня. — Із Софії, столиці Болгарії, повідомляють, що болгарські комуністи і аграрії готували повстання для повалення правительств Заикова і привернення правилим по зразковому, що було за пок. Станбулівського.

Правительство оголосило воєнний стан в північній Болгарії.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ РОЗДАЮТЬ КОНЦЕПЦІЇ БУДУЩИМ МІНІСТРАМ

МОСКВА, 17 вересня. — Московський більшовицький уряд дав буюшому німецькому коншидеру д-рові Мосфові Віртоту найбільшій концепцію, яку він колинебудь і комунебув дати. Йому дано до експлуатовація (визискація) мільон десяти (два мільйони морів) діліс на захід від Рибиски. Сей концепція обіймає також виключення залізничні до Балтійського моря, побування тартаків і продуковація матеріалів для залізничних шляхів.

Концепція має тривати 25 літ, а може бути продовжена ще на 10 літ, почіт власна має вернутися на власність російської держави.

(Др. Мосф Вірт як німецький канцлер підписав з московським більшовицьким міністром закордонних справ Григорієм Чичеріновим торік на Великдені договір в Раппало, в Італії).

БІЛІОН ДОЛАРІВ НА ВІДБУДОВУ ПО ЗЕМЛЕТРЕСЕННО

ТОКІО, столиця Японії, 19 вересня. — Японське правительство хоче вилати позичку в сумі одного біліона доларів на відбудову по землетресенню.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗ „СВОБОДА“

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКАВАННЯ ПЕЧАТ, РОЗКІДКО, АФІШ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУЕТ, КИМОЖ, КОВЕРТ І ЛІСТОВИХ ПАПЕРІВ, ДАРИСТОВ ТОВАРИСТВІВ, СТРИЖИТ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ІНШИХ ВІСНІВ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКОГО РОБИ

РОБИТИ ВИКОНУЄМО ПО НАР. ДЕРЖАВНИМ ЦІНАМ І НА ЧАС. ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДІЛІ НАШОГО СОЮЗУ УДАВАТИСЯ ЗВ'ЯЗАННИМ ЗАМОВЛЕННЯМ ДО СВОЄГО ВЛАСНОГО ДРУКАРІ НА АДРЕСУ: „СВОБОДА“ 33 Grand St., Jersey City, N. J.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

	Three cents a copy	ПОДПИШОКЕ ЧИСЛО ТРИ ЦЕНТИ
One year	3.00	На рік — \$ 7.00
Six months	1.50	На пів року — \$ 3.75
Three months	.75	На три місяці — \$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерсі Сіті і закордонно
One year	\$10.00	На рік — \$10.00
Six months	5.00	На пів року — \$5.00
Three months	2.75	На три місяці — \$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон "Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Свобода: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАЙБІЛЬШЕ БЛАГО АМЕРИКИ.

Одною з найбільших благодатей Америки є свободний розвій запомогів організації.

Добро, яке вони сповинали, не може бути зібране в коротку статтю. Їх хвала не може бути оспівана, хоч якби її співати. Їх історія написана над дверима домі, як були спасені; в серцях дав, як були потишені; в пам'яті дітей, як були захищені. Се історія записана незатертих, כמו невідомим безкумені. Вона примірами живих дає каліче до всіх: Організуйтеся, приступайте в члені запомогової організації.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДЕСЯТЬТІСЯЧНЕ ЧИСЛО "ДІЛО".

Дня 30-го серпня, 1923, появилася у Львові 10,000-не число першого українського листівника "Діло".

"Діло" зачало виходити 1-ого (13-ого) січня, 1880 року, значить припадало б йому на віку досі 44-ти рік. Однак воєнний час спричинив деякі переви у видавничої частині. Було се в часі російської окупації Галичини з початком світової війни, коли "Діло" перенеслось аж до Відня, і недавно вже підчас польської окупації Галичини, коли окупанти його безумовно заборонили.

По наїзді поляків на Львів спершу вони наказали українським діалектам друкувати латинськими буквами. Тоді "Діло" перестало виходити. Опис, коли нашізники вже дозволили друкувати українськими буквами, зачали вони обновили "Діло" пересладувати конфіскаціями і заборонами.

За кілька перших літ польської окупації "Діло" називалося: 1. Діло, 2. Українська Думка, 3. Громадська Думка, 4. Український Вістник, 5. Громадський Вістник, 6. Діло, 7. Свобода, 8. Діло.

Ізза тих переходів і перемін чила ворожих окупацій "Діло" нині не в 44-ому році віку, а тільки в 41-ому. В 41-ому році його віку дня 30-ого серпня появилася його 10-тисячне видання.

Се значить, що 10,000 днів "Діло" прихидало до України з Галичини і поза Галичиною та голосило їй світло правди і науки, національну свідомість, думку про українську державність, віру у створення української держави, хотів тяжкими шляхами.

10,000 видань "Діло", 10,000 днів його життя — се 10,000 днів боротьби галицьких українців за вільність рідної землі. За сей час "Діло" було союзом, учасником і провідником боротьби і праці Галицької Землі за колишню вільність. Сих 10,000 видань се нова історія Галицької України — історія її відродження.

А нині "Діло" свідомо і зерклом страшного андхліття, яке Галицька Україна перебуває під польською окупацією. Рівночасно воно учасником терпіння, яке терпить народ і провідником його боротьби і в останньому замгані до визволення.

Але в сьому тяжку годину воно тепер в ліхому фінансовому становищі, особливо через пересладування окупантів.

Зі старого краю переказують, що загалою українській пресі в Галичині грозить загиніти. Хто-ж їй допоможе?

Американські і канадські Українці повинні се поміч взяти на себе і не дати впасти в Галичині українській пресі в найтяжчий годині сей преси та підвремної нації.

ГОРІВКА І ДОВГОВІСНІСТЬ.

Межи лікарями головних американських аскураційних підприємств іде тепер цікава дискусія. Дебатує питання: Якій вплив на довговісність має заживання алкогольних тринків?

Група лікарів, наниханих одним аскураційним підприємством, отримавши з того приводу статистику (розрахунок) смертності в аскураційних товариствах Західних Держав за час від 1909. до 1914. року, з сього показалося, що колиб поділяти членів аскураційних підприємств на такіх, що пють, "горять" тринки, і на зовсім не пють, то на кожну сотку тверезих вмирає 132 кожних.

Подібні висидки дали і англійські розрахунки. Там показалося, що на кожних 100 людей, вмираючих серед членів аскураційних підприємств, умирало почих умирало (себто деохло) 119; таких, що вживають пива щоденно, 133; а таких, що вживають горілки щоденно, 166.

Отсі факти, доказані та американськими як і англійськими розрахунками, треба згадати собі передовсім тепер, коли через заведення прогібіції в Америці пива значенно не підпущено алкоголем поживу, але нічим не підпущено отруту.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

С. ГЛОМБІНСЬКИЙ ПРО ШКІЛЬНИЦТВО ДЛЯ "МІСЯШОСЦІ НАРОДОВИХ".

(Оригінальний допис "Свободі" з Львова).

Один з редакторів варшавського вшепольського дневника "Газета Варшавська" мав нещодавно інтерв'ю з польським міністром просвіти і народної освіти С. Глобінським, котрому поставив ряд питань, як н. пр. в справі зведення шкільних систем в цілій Польщі, в справі ревізії шкільних програм, організації шкільних середніх і вищих навчальних закладів, а також запитання шкільної освіти національних меншин Глобінським відповів осьцю:

"Після конституції (польської) існує обов'язок образования в рамках школи загальної і всі громадяни мають право до школи загальної, котру впроваджені в міру фінансових засобів відповідно до приписаних законом умовин.

На бажанні людности не польської запроваджується дотично мовою не польської, і в школі загальній яко мову викладову. Як одначе держує засади, щоб в усіх школах публичних і приватних мова польська була обов'язковим предметом науки. Найбільшу трудність представляють живильні школи, бо власті не відомо, яку саме мову вважати за живильну. Одні Жиди домагаються польської мови, другі жаргону, треті мови єврейської, четверті російської, а багато з них уживає в родині мови німецької. Тому та справа мусить бути предметом рішення ради міністрів.

"Поза школами загальними держава не має обов'язку закладати та удержувати інших шкіл. Та мимого того існують школи середі з мовою викладовою "руською" та німецькою, яко позістатість по правителствах австрійських та пруських. Число шкіл середніх і семінарій німецьких буде в найближчій час обмежене відповідно до справдішньої потреби, а з того уваги на значне зменшення німецької людности на польських землях. Однак треба помітити, що національні меншини мають право закладати приватні школи середі, заводів і висіти, котрі теж дістнуть поміч з правителственої каси, оскільки очевидно будуть мають державну концесію та не будуть давати жадних сумнівів щодо своєї діяльності зглядом держави."

На питанні редактора, як представляється справа заложення державного університету з викладовою мовою "руською", Глобінський відповів: "Університет "руський" застеріг "Русинам" закон з 1922 р., котрий встановлює відносини до організації "воєвистів". Тому, що після того закону польський уряд має намір дати перед кінцем 1924 року до заложення "руського" університету, а представниці союзу правді міністрів, котра згодилася, щоб університет "руський" заложити у Варшаві, бо вона, яко столиця держави давала би слушачам найбільше можливість і матеріялу до образования в рівночасно не давала би сумнівів зі становища "руської" (го Ара!) в тій справі відбувся

Подав Камм Обух.

Іого виводи — се очевидна заміна і перефрази, аж хоча несе, ади котримось з професорів Вільного Українського Університету в Празі колинебудь признав, що Львів не намагається на місце осідку українського університету! Се лики таке побажане вшепольського міністра.

Та встакти з його слів видобрати, що Ляхи ніколи не дадуть і треба буде, щоб аж польська, "біла гуска" (так звали білого орла польської держави) "не-пе-со-ви" (польсько-соціалістичні) в 1905 році дістала добре по спині або від галицького льва, або так гордо не гаїлиха і дава бодай частину того українського народу, що йому право належить! —

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

СКИТАЛЬЦІ.

Нема хліба, ні сорочки, нема одяжину. Сидиш в таборі, живеш без родини. Сотні людей в чужій землі на все спочивати; Чом лишиши нас безодольних отут горювати? Лучше і нам, поруч з ними, лячи в домівні. Ніж мучитись і тужити діти на чужині. Пилила сила і здоров'я у нерівнині бою. Вже не спав в рідних хоріях за землемучу свою. На тій землі палом ворог, береться кувати, і Непокірний викладає із рідної хати. Берить діти і ті жінки жабрацьку торбину. Ідуть гадати виглядати в далеку країну. А той гадла, на барозі, стогне тій збіткє Сухий-страшний, як на друга, лиш на смерть і Чекає.

Покрилася Україна цинтарем, хрестами, Попід плаоти плають діти, білі — сироти. Сироти! По світі небесам вилітати і конати. Сироти! — і при смерті нікого не мають. Нема кому розвинути, ні очей замкнути. Ні на гробі посидіти каліни таї руги. Ані втрим не занесе із рідного поля. І самітний і забутий, де скитальці доля. П'ятіград, 18. серпня 1923.

Петро Шулган.

ПІЛСУДСЬКИЙ ПРО ОБОРОНУ ЛЬВОВА.

(Від власного корреспондента).

Можна сказати, що ідейно Польща поєднана тепер на два політичні табори: пролітарійні і противників буржуазного президента польської республіки Пилсудського. Сам Пилсудський бере в сій боротьбі живу участь: пише мемуари, їздить з візитами.

У Львові мав Пилсудський відіти про "оборону Львова", себто про польський напад на Львів.

Довідемося з того відітну те, чим і якого бою може вийти на Пилсудського як тільки зорганізував як-так польський уряд у Варшаві, послав на Львів полк за полком, що тільки мав під рукою. Львів поляки вважали, але українського фронту, що окружав Львів, незлічимим "перстем", не могли проломити. Аж прийшла з Франції армія Галлера і та проломилась український фронт.

"Курні за курями пхав я до Львова, який беззастенно домагався підмоги. Лівиська кампанія належить до найтяжчих, яку видав польський жовірі."

Сі слова Пилсудського і містять рівночасно посередня признав для героїв української армії.

Бо на безпосереднє признав, яке дуже часто знаходимо для противників в культурних народах, Пилсудський не міг забути. Його слова про українську армію є радше вишненим признав, з тенденцією обизити те признав. Ості його слова:

"Про ворога, який покладає на себе найбільше ліхого переконання. Одначе ворог показався сильнішим як думали, бо творив загрозу для Львова."

І ще є одні місти в відітні Пилсудського, яке, хоч тільки посереднє, але пророчество говорить про безпосереднє героїстичну української армії. Се те місце, де Пилсудський говорить про армію Галлера. Ось воно:

"Коли вогнено Львова й мой жовірір виглядали як жабрацьку, тоді істнувало інше військо, яке навіщо сесті польської військо було знаменито одягнене. З величезною скляністю ка-

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОРГАНІЗУЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ.

Х.

УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

Приватний український університет і українська техніка — існують далше у Львові як "тайні" бє права привизности, наслідком пересладування польської поліції і польської шовіністичної частини євсупольности.

Вписи на академічний рік 1923-24. на українському університеті. Виводили починають 1-15. жовтня 1923. р. з 15. жовтня починаються виклади. Вписи на шкільний рік 1923-24. на Українську Вищу Технічну Школу розписано від 15. до 30. вересня. Виклади починаються 1. жовтня 1923. р. Крім цього існують у Львові такі приватні українські школи:

Приватна українська дівоча гімназія з правом прихильности С.С. Василіянка (директор д-р Василь Шугарт) при вул. Суспільного 21. (Академічний Дім).

Приватна українська Торговецька Школа "Прогреси" з торговельним ліцеєм (директор проф. Денис Коренчук) при вул. Корняків ч. 1.

Наука в школі і в ліцею починається 3. вересня 1923. р. Школа і ліцей підготовлюють головню до курського зв'язу, гімназія і курське для образования менше-більше як торговельна академія і підготовлюють до банківської посади і в великих торговельних і фінансових підприємствах. В школі вчаться ученики й англійської мови.

Приватний дівочий учительський семінар УІТ. — Львів вул. Мохнацького ч. 12.

рабін і гармат, з надзвичайною платнею, бо там старшина брав стільки, що в мене підполковник. Творено там курні за курями, дивізії за дивізіями."

Далі Пилсудський нарікає, що Польський Національний Конгрес в Парижі, з вороженцями з Пилсудського, так довго держав армію Галлера у Франції, — мимого моїх благань, щоб мені, уладному з снл, прийти з підмогою."

Візьми на увагу: Коли військо польської держави по свідомству Пилсудського виглядало як жабрацькі в порівнянні з армією Галлера, — то як мусило виглядати наше українське військо, яке знаходилося в бою проти гіршого положення? А одначе воно видержувало натиск цілої польської армії і коли в кімсь мусило уступити перед ворохом перевагою, то як тоді коли на полі бою появилася велика і знаменита зосотворена армія Галлера, а наш жовірір вистрелив останній набій.

Культурний противник мав би від такого війська як наш — найбільшу пошану і признав.

З політичного боку відітну Пилсудського заслугу на увагу тому, що Пилсудський власними устами ствердив, що се він організував польський напад на Львів і Галицьку Землю.

Через те, що Пилсудський був міністр і заключив договір з Петлярою, в деяких наших піддумках усе тактировано відітну, що з такими людьми як Пилсудський можна porozumіти. Навіть тепер деякі наші старші діти, які не можуть побачити політичного способу думання перед війни, пишуть про відносини в Польщі, пишуть так, як коли-б табор Пилсудського був далє нас чисмільний від табору його про противників вшепольської рідних відітків.

Всім тим людям сам Пилсудський дає науку, ствержуючи, що він сам організував польський напад на Львів і Галицьку Землю.

Берлін, в серпні 1923.
Др. Михайло Лозницький.

XII. ПРИВАТНІ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В КРАЮ.

Українське Педагогічне Товариство удержує мумесний класичний гімназія (з правом прихильности) в: "Яворів" в власній домі з бурсою.

Рогатині у власній домі з бурсою.

Чорткові у власній домі.

Золочеві в домі філії "Прогреси".

Дрогобичі в домі бурси св. Івана Хрестителя.

Долині в домі філії "Прогреси".

Дівочі гімназії (з правом прихильности) в Коломиї, Станіславові і Тернополі Гімназійні курси (холопчачі): а) Луці кол Самбора, Ситині, Калущі, Радехові й Комарні.

Учительські семінари (мужескі): в Станіславові, (дівочі) в Самборі, Стрию, Тернополі й Коломиї.

Крім УІТ-у ведуть іще С.С. Василіянка повний дівочий семінар з правом прихильности в Яворові.

XII.

ПРИВАТНІ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ШКОЛИ УІТ-у В КРАЮ

в: Горюку (галицьким), Комарні, Стрию, Долині, Копичинцях, Густині, Чабарівці, Циганках, Золочеві, Сасові, Заулях, Бережанках, Станіславові, Праліцях ч. Перемішля, Рогатині, Завіроу, Дрогобичі-Зваричеві. На отворення кільканих приватних українських шкіл; шкільна польська влада дозволила, а кілька розвизала.

Матвій Котисини.

СПИ, ДИТИНО!

Сонце скрилось за горою,
Нічка западає,
Мати сини у світлі сонця
Слізми повилає.

Повинає сльозонками,
Голубить дитину;
Важнонь до сні, заколиши —
Син, здроздини (дівка),
Люд, люді, дитя любе,
Сні, мого кохане!

Щоб не знав ти про неволю,
Ярмо та кайдани.
Як твій батько, Попрощався,
Пийшов таї загину.

Линьшесь просяти,
А виростиш, то соколом
Полатиш гуляти.
Тоді киниш в безталанню
Мене сиротину

Як твій батько, Попрощався,
Пийшов таї загину.
Люд, люді, мій соколе,
Засни, янгалюк,

Просни діло, люде горе,<
Мое сиротко!
Бачиш, коли судилося
Тебе оглядати.

Бо за волю подяє в полку,
Коли? де? — не арати.
Син дитино! Проснилясь
В часину годину:

Як виростиш, за батьком
Пийди в Україну,
Там зустрієш свою долю,
Там її дитина;

І зграєт горь козацька,
Хоч ти сиротина...
А сні безталанню,
Скільки, дитя любе,

Лини могла сиренська
Мене приголубити.

Ніч запала, все замовкло,
Тільки вітер в дупині
Співає дитина; і про нечкні
Слова тільки мріє.

Заколом Укр. Товариства "Прогреси" в Нью Йорку, Н. Я. — відбувається.

УКРАЇНСЬКЕ ВІСН
В НЕДІЛЮ, 23. ВЕРЕСНЯ 1923
У Львові: Товариство Дім,
217-219 Е. 6th St., New York City.
Почають току о годині 3.30 годино.

Сні снів не попусти забарити
ні одного Українця-ні Українця
женивши в Нью Йорку і околиш. При
хотіть ас а почете поєз. виме і
шизав. — КОМІТЕТ.

20-21

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО
привітний Якутсь, побачив в німні-
по-східній часті Сибіру указався
Мисливий мислитель, який
дуже часто по причині лівої кону-
ляції? Ні! Причому Центральна Со-
ціалістична партія створила
Групування а Якутську (визнач-
ні) спеціальну службу аскураційних
підприємств. Був на усяких 220
днів в році 10 аскураційних прива-
но до сні усяких, ставши біля в Ір-
кутсь, Устьку, Кіренсь, Бодайбо, Опе-
кис. Таку службу, яку Ви знаєте, 30
Гілар утворили шпигателі не кону-
ють більше як 20 знавчих шпиг-
ателів та що вони варті багато бл-
в?

